

Ковалевська Н. В.

*доцент, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти
ПНПУ імені В. Г. Короленка,
м. Полтава, Україна*

ОРГАНІЗАЦІЯ СІМЕЙНОГО КЛУБУ В СУЧАСНОМУ ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Процеси гуманізації і демократизації зумовили необхідність активізації процесу взаємодії дошкільного навчального закладу з сім'єю. Законом України «Про дошкільну освіту», Типовим положенням про дошкільний навчальний заклад та іншими законодавчими документами одним з основних завдань організації діяльності ДНЗ визначено взаємодію з родиною для забезпечення повноцінного розвитку дитини. Останнім часом почала розвиватися і впроваджуватися нова філософія взаємодії сім'ї та дошкільного навчального закладу. В основі її лежить ідея про те, що за виховання дітей несуть відповідальність батьки, а всі інші соціальні інститути покликані підтримувати і доповнювати їх виховний вплив.

Взаємодія освітніх навчальних закладів з родиною, членів сім'ї між собою досліджувалися Ю. Азаровим, П. Півненко, Т. Волковою.

Методологічні засади сімейного виховання висвітлені в працях В. Афанасьєва, З. Васильєвої, С. Дармодехіна, А. Харчева та інших.

Психолого-педагогічні дослідження Л. Божович, Н. Виноградової, Л. Загік, Т. Маркової доводять, що сучасна сім'я гостро потребує психолого-педагогічної допомоги фахівців на всіх етапах становлення особистості дитини.

Співпраця – це спілкування на рівних, де нікому не належить привілей вказувати, контролювати, оцінювати [1].

Під взаємодією ДНЗ і сім'ї розуміють спосіб організації спільної діяльності батьків і педагогів на основі спілкування, що дозволяє залучити сім'ю до психолого-педагогічного процесу. На думку О. Сафонові, одним з показників якості роботи ДНЗ є реалізація різноманітних форм співпраці з сім'єю, серед яких, зазвичай, виділяють традиційні і нетрадиційні [5].

Більшість сучасних дослідників в галузі дошкільної освіти не сумніваються, що використання у першій чверті XXI століття традиційних форми взаємодії ДНЗ та сім'ї, не має необхідного педагогічного ефекту. Однак визнання традиційних методів співпраці неефективними, не заважає їм домінувати в освітньому процесі ДНЗ.

Класифікацію нетрадиційних форм організації співпраці дошкільного навчального закладу та сім'ї пропонує Т. Кротова. Автором виділяються наступні форми взаємодії

Харків, 2017

педагогів з батьками: інформаційно-аналітичні (хоча вони, по суті, наближені до методів вивчення сім'ї), дозвільні, пізнавальні, наочно-інформаційні [3].

Як відзначає О. Солодянкіна, особливою популярністю як у педагогів, так і у батьків користуються нетрадиційні форми організації співпраці дошкільного навчального закладу з сім'єю, які допомагають правильно вибудувати роботу з батьками, зробити її ефективною. Вони побудовані за типом телевізійних і розважальних програм, ігор і спрямовані на встановлення неформальних контактів з батьками, залучення їх уваги до дитячого закладу [6].

Будь-яка педагогічна система без сім'ї — чиста абстракція. Важливо знайти таку форму спілкування з сім'єю, при якій можливі взаєморозуміння, взаємодопомога у вирішенні складних завдань виховання, навчання і корекції розвитку дітей.

Однією з найбільш цікавих і форм взаємодії є сімейний клуб. Як вважає О. Євдокимова, сімейні клуби це неформальні об'єднання батьків, створені для вирішення практичних завдань виховання. Зазвичай вони організуються групою ентузіастів: педагогів і батьків. Діяльність сімейних клубів заснована на добровільних засадах. Діяльність сімейного клубу не передбачає наказів, призначень на посаду, доручень всупереч бажанню самого виконавця. У сімейних клубах критично налаштованим батькам стають помітні не тільки недоліки, але й переваги своїх дітей (в порівнянні з чужими), а захопленим батькам видно не тільки чесноти, а й недоліки їх дітей. Діти набувають в сімейних клубах цінний досвід спілкування з людьми різних типів темпераменту.

Сімейні клуби корисні для неповних сімей, в яких діти відчувають дефіцит зразків чоловічої (або жіночої) поведінки. Такі клуби необхідні і єдиним дітям і родині, яка не має досвіду тісного спілкування з іншими дітьми. Будучи членами дружного сімейного клубу, батьки дошкільників відчувають себе більш захищеними і впевненими [2].

Головна відмінність клубу від інших форм роботи – це позиція рівності його учасників – батьків, педагогів і психологів. Люди збираються до клубу для того, щоб обмінюватися думками, спілкуватися, ділитися і висловлюватися на певну тему. Безумовно, матеріал для обговорення, інформація, яку необхідно донести до батьків, готується заздалегідь, але іноді буває, що зміст роботи клубу відхиляється від заздалегідь ухваленого. На відміну від батьківських зборів, в основі яких – хоча і доброзичлива, але повчально-навчальна форма спілкування, клуб будує відносини з родиною на принципах добровільності, особистої зацікавленості. У такому клубі людей об'єднує спільна проблема і спільні пошуки оптимальних шляхів допомоги дитині. Тематика зустрічей формулюється батьками. Сімейні клуби – динамічні структури. Вони можуть зливатися в один великий клуб або розбиватися на більш дрібні – все залежить від тематики зустрічі й задуму організаторів [6].

Основна мета створення сімейного клубу — підвищення рівня соціальної, психолого-педагогічної культури батьків. Особливість організації сімейного клубу полягає в можливості створити безперервний процес особистісно-орієнтованої взаємодії всіх суб'єктів освіти. У зв'язку з цим важливо надавати батькам не тільки право вибору форм і

змісту взаємодії з партнерами, (вихователь, психолог, вихователь з фізичної культури, музичний керівник, медсестра), а й право на участь в плануванні і формуванні змісту освітньої роботи в ДНЗ [4].

На початковому етапі організації клубу важлива мотивація батьків. З одного боку, вступ в клуб добровільний, з іншого – необхідно охопити якомога більше батьків. Для клубу обов'язково придумується звучна і позитивна назва, друкуються рекламні листівки з описом змісту і тем його роботи. Безпосередньо перед проведенням клубу друкуються запрошення для кожної сім'ї і роздаються приблизно за тиждень до призначеної дати.

Тематичне розмаїття зустрічей в плані роботи сімейного клубу визначає вибір форм, використовуваних для проведення засідань. Основними формами роботи клубу є: круглий стіл, психологічні тренінги, рішення педагогічних ситуацій, обговорення досвіду сімейного виховання, виставки спільних робіт, фотозвіти з організації життя дітей. На засіданнях клубу використовується дуже велика кількість ігор, проблемних ситуацій (мозковий штурм), і, як показала практика така робота батьків не лякає.

Отже, завдяки діяльності сімейних клубів налагоджується міцний взаємозв'язок з сім'ями, батьки проявляють підвищений інтерес до розвитку і виховання власних дітей, вносять зміни в організацію і зміст освітнього процесу, стаючи його активними учасниками. Діяльність сімейного клубу показує життєву необхідність і практичну значимість принципу взаємопроникнення двох соціальних інститутів — дошкільного навчального закладу і сім'ї.

Література

1. Давыдова О. И. Работа с родителями в ДОУ: этнопедагогический подход / О. И. Давыдова, Л. Г. Богославец, А. А. Майер — М. : Сфера, 2006. — 144 с.
2. Евдокимова Е. Детский сад и семья: Методика работы с родителями : Пособие для педагогов и родителей / Е. Евдокимова, В. Додокина, Е. Кудрявцева — М. : Мозаика-Синтез. 2007. — 144 с.
3. Пляскина Е. В. Современные формы работы с родителями в дошкольном учреждении : метод. реком. к 2012–2013 учеб. году / Е. В. Пляскина. — Троицкое : РМК, 2013. — 60 с.
4. Ренёва Е. Н. Семейный клуб как форма организации социального партнерства дошкольной образовательной организации и семьи [Электронный ресурс] / Е. Н. Ренёва, С. С. Быкова // Концепт. — 2016. — № 2 (февраль). — Режим доступа : <http://e-koncept.ru/2016/16055.htm>. — ISSN 2304-120X
5. Сафонова О. А. Программно-целевое управление развитием дошкольного учреждения / О. А. Сафонова. — Нижний Новгород, 2001.
6. Солодянкина О. В. Сотрудничество дошкольного учреждения с семьей : пособие для работников ДОУ / О. В. Солодянкина. — М. : АРКТИ, 2004.